

Järvien kalaston tilan arviointi ja seuranta

Lintuvesien hoitokalastuspäivä 01.04.2020

Jukka Ruuhijärvi

Luonnonvarakeskus

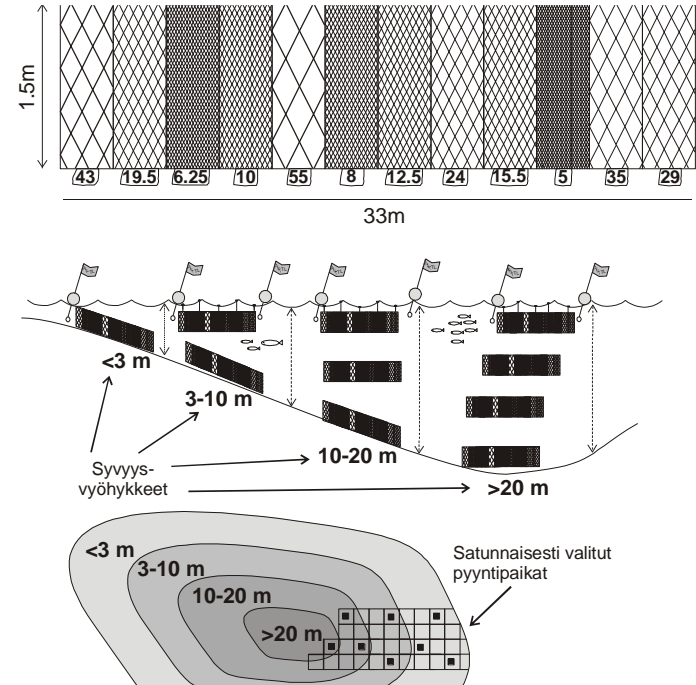
Järvien kalaston seuranta

- Kalasto on yksi biologisista laatutekijöistä järvien ekologisessa luokittelussa
- Luke vastaa kalastoon liittyvistä tehtävistä vesienhoidossa
- VHS-seurantaohjelma (n. 150 järveä) ja maamet-ohjelma (n. 50 järveä)
- Perusseuranta 6 vuoden ja toiminnallinen seuranta 3 vuoden rotaatiolla
- Vain muutamia lintuvesiä mukana kalastoseurannassa

Järvien kalaston seurannan menetelmät

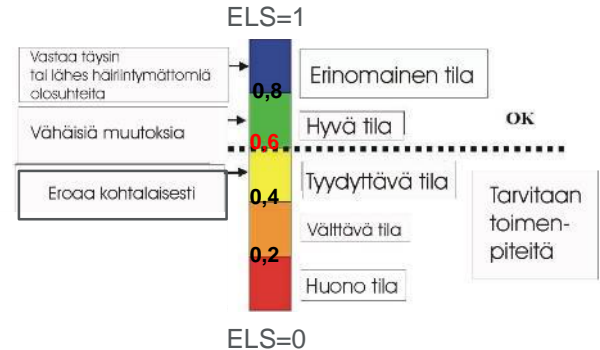
Verkkokoekalastus

- Standardoitu näytteenottomenetelmä (SFS-14757)
- NORDIC-verkoilla (12 solmuväliä 5-55 mm, 2,5 m kutakin, 1,5*30 m) 6-68 verkkoyötä/järvi
- Syvyysvyöhykkeittäin ositettu satunnaisotanta, 12 h illasta aamuun
- Heinäkuun puoliväli-syyskuun alku
- Ohjeet standardinmukaisiin koekalastuksiin <http://jukuri.luke.fi/handle/10024/519927>
- Data Hertan koekalastusrekisterissä
- Voidaan käyttää myös hoitotoimien vaikutusten seurantaan

Järvikalaluokittelu ELS4-indeksillä

- ELS4:n tavoitteena on tunnistaa kalaston vasteet rehevöitymispaineelle
- Neljä muuttujaa, std. Verkkokoekalastus
- Tyypikohtaiset vertailuarvot ja luokkarajat
  - BPUE: biomassayksikkösaalis, g/verkko/yö
  - NPUE: lukumääräyksikkösaalis, kpl/verkko/yö
  - Särkikalojen osuus: % biomassasta
  - **Indikaattorilajit: herkkien lajien esiintyminen (kaikki tieto)**

EQR	Kriteeri, >200 ha järvet	Kriteeri, <200 ha järvet
0.8	Luontainen populaatio: nieriä, siika, muttu, kivenuoliainen, härkäsimppu >1 laji -> 0.05 lisäpistettä kustakin	kuten >100 ha järvissä
0.6	Luontainen populaatio: made, taimen, muikku, harjus, kivisimppu, kirjoeväsimppu, kymmenpiikki >1 laji -> 0.05 lisäpistettä kustakin	Normaali populaatorakenne: ahven, hauki ja/tai särki
0.4	Normaali populaatorakenne: ahven, hauki ja/tai särki	Epänormaali populaatorakenne: ahven, hauki ja/tai särki
0.2	Epänormaali populaatorakenne: ahven, hauki ja/tai särki	Hyvin epänormaali populaatorakenne: ahven, hauki ja/tai särki

Kuinka sovellettavissa lintuvesiin

- Verkkokoekalastus ei onnistu kosteikossa
- Voidaan käyttää, jos syvyyttä vähintään 2 m ja avovettä, jossa ei täysin peittävää kasvillisuutta
- Jos verkko on pinnassa, niin linnut (lokit) syövät siitä kalat ainakin yläosasta
- Joskus on käytetty matalampia 0,75 m korkuisia NORDIC-verkkoja
- Jos tavoitteena ei ole ekologinen luokittelu, niin voidaan käyttää lyhyempiä verkotusaikoja ja tehdä päivä- ja yöpyynnit erikseen.

Muita mahdollisia keinoja arvioida lintuvesien kalastoa

- Rysät ja katiskat soveltuvat matalaan veteen ja kasvillisuuden sekaankin
- Saadaan myös lajeja, joiden pyydystettävyys verkoilla on huono (hauki, lahna)
- Nuottaus avovesialueella, pientä rantanuottaa voidaan käyttää myös harvassa kasvillisuudessa
- Sähkökalastus, ongelmana taintuneiden kalojen havaitseminen
- Ympäristö-DNA, menetelmää kokeillaan ja kehitetään, tuottaa vain lajien esiintymistietoja

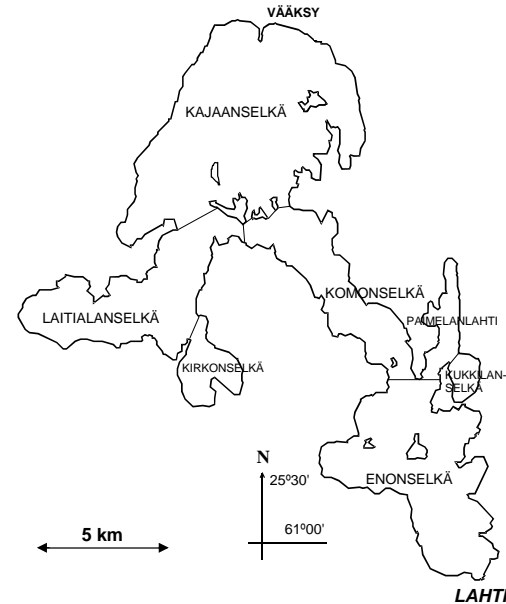
Kuinka tulkita tuloksia?

Millainen kalasto heikentää lintuveden tilaa?

- Paljon särkikaloja (yli 1 kg/verkko)
- Särkikalavaltainen saalis
- Vähän petokaloja (> 15 cm ahven, kuha, hauki), alle 20 % painosaaliista

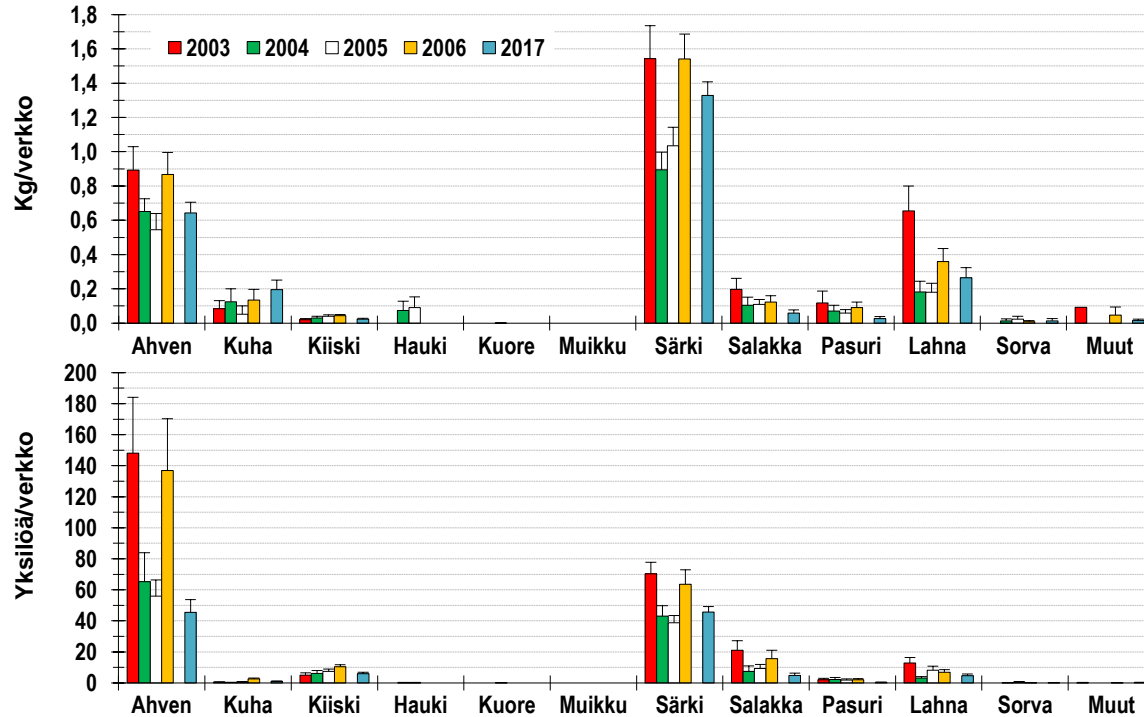

Vesijärven lintuvesialueiden kalaston rakenne eroaa isommista selistä. Kirkonselän ja Laitialanselän vertailu

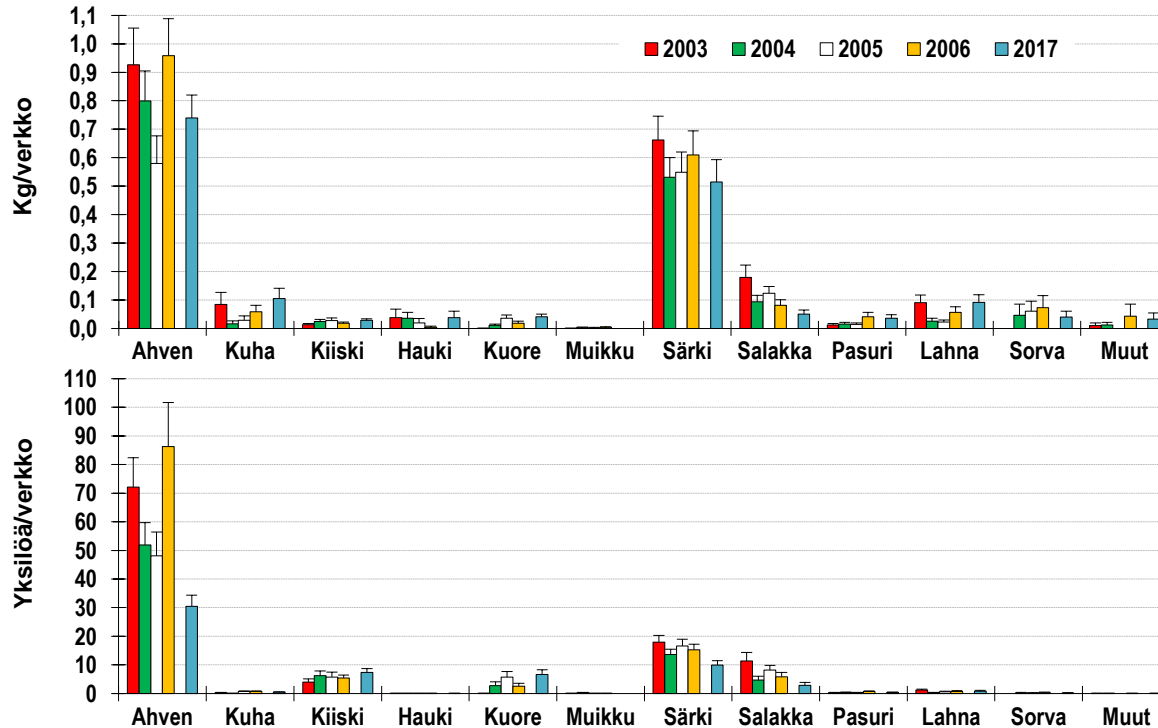

Kirkonselän yksikkösaaliit, särki runsain laji, särkikalat vallitseva ryhmä

Laitialanselän yksikkösaaliit, ahven runsain laji, ahvenkalat vallitseva ryhmä

Koskeljärvi, hyvässä tilassa oleva lintujärvi Ahven runsaampi kuin särki

